

ცოცხლად დამარხული და უსახოდ დიდი ადამიანები

მოველ ქვეყანასა ერთსა. უცხო და უცხო რიგი და საკვირველი წესი ჰქონდათ შეველ ქალაქად. მშვიერი ვიყავ. ხუთი ბისტის ხორცი მინდოდა მეყიდნა.

მათ კაცთა ასე მიპასუხეს: შენ უცხო თემის კაცსა ჰგავხარ, თვარა მაგდენი ხორცი მიმინოს ვერ კმა ეყოფისო.

ერთი მათი უხუცესი კაცი იყო, ოქროს სელზე ჯდა, მასთან მიმიყვანეს და ეს სყიდვა აცნობეს. მან ჩემი სადაურობა მკითხა. მე ცოტა რამ ვუამბე და უცხო ვარ-მეთქი.

მან მითხრა: კარგს ვისმე გამსგავსე. მე ძე არ მყავს, უმკვიდრო ვარ, ერთი ასული მივის, იგი შეირთევ და ჩემი მონაგები და მამული შენ დაიმკვიდრეო.

მე დავეჯერდი. ვნახე ქალი მისი, მეტად შვენიერი იყო. შემრთო, ქორწილი მიყო. თვით შინ დაჯდა და მე მას ოქროს სელზე დამსვა. ხორცის სყიდვის საქმე მე მაურევებინა.

რა ათი დღე გამოვიდა, ქალი დასწეულდა და ოთხს დღეში მოკვდა.

მომკაზმეს უცხოდ, რაც უკეთესი ჰქონდათ. შემომოსეს პატიოსნითა თვალითა და მარგალიტითა. ძვირფასები ჩამაცვეს მეცა და მას მკვდარს ქალსაცა.

მე ვუთხარ: რასა იქმთ? უნდა ვსტიროდე, თავი დავაკლა და თქვენ მკაზმავთ-მეთქი.

მე რა ვიცოდი, რას მიპირობდენ?

მათ მითხრეს: ჩვენი წესი ეს არის და ასრე უნდა ვყოთო.

მოიღეს ქოსი, ტაბლაკი, დაფი და დაფდაფი, ნაფირი. ჰკრეს და ლხინით მკვდარიც წაიღეს, მეც წამიტანეს.

მალლა გორაზე ერთი დიდი ციხე იყო, იქ ავიდენ. ციხეში ერთი დიდი ღრმა აკლდამა იყო, მართ ორი უტევანი განი ჰქონდა.

მკვდარი ჩაიტანეს, შეც ჩამსვეს, შვიდის დღის ნუზლი ჩამატანეს. კიბე აგრევ აიტანეს და დავრჩი მუნ მარტოკა.

ავდეგ, მივიარ-მოვიარე, ვნახე, ის აკლდამა სრულ მის ქალაქის სასაფლაო იყო და, რაც ქვეყანას კარგი და პატიოსანი იარაღი, ან სამკაული იყო, იქ ეყარა. ქალისათვის საქალო იარაღი ჩაეტანებინათ და ვაჟისათვის - სავაჟო. დიდად გამიკვირდა.

ოთხი დღე დავყავ. ქოსისა და ნაფირის ხმა მომესმა. მოვიდნენ. თურე ერთი დიდებული კაცი მომკვდარიყო. ახალ ნაქორწილევი ცოლი თან მოსდევდა.

მკვდარიცა და მისი ცოლიც მუნ ჩემთან ჩამოსვეს. შვიდის დღის

ნუზლი მას ჩამოატანეს. ქალი შეჭირვებული იყო, თვარა დია უზომოდ კეკლუცი იყო. სიმწყაზრემან მისმან გამაკვირვა. კიბე აიღეს და იგინი აგრვვ წავიდნენ.

ვკვითხე მას ქალსა: ეს რა არის, რასათვის ასრე გვიყვეს-მეთქი=

მე ჩემი ამბავი ვუთხარ.

მან ქალმან მიპასუხა:

- ამ თემს ასრე წესობს. თუ ცოლი მოკვდება, ქმარი უნდა თან ჩაჰყვეს, და თუ ქმარი ამას - ცოლი. შვიდის დღის ნუზლს მისცემენ და მერე უნდა ზედ დააკვდესო. მას უკან აღარ უნდა იცოცხლოს, ვეღარც დღე ნათელი ნახოს.

მე დიდად დამიმძიმდა და გულითა ვეტყოდი:

- ვაიმე, ჩემი ჟამი უსახელოდ მივლია, მე ცოლს რას ვაქნევდი, ანუ დიდებასა, თუ ასრე აღრე დამშხამდებოდა!

ბევრი ვიზრუნე, მაგრამ ღონის მოშვება არას მარგებლა. მას ქალს სხვა რიგი საუბარი დავუწყე.

ამას ვეტყოდი: ვინც მოკვდა, რა სარგებელია= ჰხედავ, რამდენი მკვდარი ძევს, სულობით წამხდარი= მე და შენ ღმერთს შესაყრელად ვუნდოდით და აწ გულის ნებას ვეწიოთ-მეთქი.

ამგვარი რამე შევუმრავლე, გავიტკბევით და, რა შევრიგდით, ვნახე, ერთი დიდი ძღარბი, მართ ღორისავან უფრო დიდი, შემოვიდა. ციხე თურე შემოეთხარა, ქვეშ მიწა სოროდ შემოეხვრიტა, მკვდრის ხორცს შემოსჩვეოდა საჭმელად.

რა იგი ვნახე, გავიხარე და მას ქალს ვუთხარ: აწ ღმერთმან დაგვიხსნა ჯოჯოხეთისაგან-მეთქი.

მუნ მრავალი აბრეშუმის თოკი ეყარა, მოვძებნე სოროს პირი და მასზე მახე მოვუდგი. შევიპყარ ძღარბი, უკანას ორსავ ფეხზე თოკი მოვაბი და მივუშვი. შევიდა სოროსა. თოკს გამოვზიდე. ძღარბმან მიწას თითებით ბრდღვნა დაუწყეო. ამგვარად ბევრჯერ ვქმენ. ასე გამოთხარა, რომ ჩვენ გავეტეოდით. დავუწყე მიწას ყრა და სორო გავსწმინდე. რაც ორთავ თვალ-მარგალიტი და ოქრო გვეზიდებოდა, ავიკიდეთ და გამოვძვერით.

გამოვედით. დღისით დამალულნი ვიყავით და ღამით ვიარებოდით. ერთი კვირა ეგრე ვიარეთ. მერმე ორი ცხენი ვიყიდეთ. შევსხედით და სისტანის ქვეყანას მივედით.

ვნახე ერთი კაცი, დიდად უსახოდ დიდი, წინ დამხედა, მკითხა: ვინ ხარ, სად მიხვალო=

მე შიშით ხმა ვერ გავეცე. მან შემატყო შეშინება და ეგრე მითხრა: ნუ გეშინიან, არას გავნებ. ამ ქალს თუ მომცემ, შვილურად შევიტკბობ, თვარა ქალსაც წაგგვრი და ბევრსაც

გავნებო.

მე ჩემს თავს ვუთხარ: თუ მშვიდობით გარდარჩები, სხვაც დაუსართე-მეთქი.

მივეც იგი ქალი. დია იამა, გამეწყო, უბეს ჩამისვა და წამიტანა.

მისი სიდიდე ამისგან კიდე რალა გითხრა:≡

რა მთას ავედით, ორნი დიდნი კაცნი შულლობდენ. ჩემსა უფრო იყენენ, თვარა მისოდენი არ იყენენ. ამაზე შეცილებულიყვნენ. ერთს კაცს ზურგს ერთი რუმბი ღვინო ჰკიდებოდა და აღმართში დამძიმებოდა, მეორე მოსწეოდა და ეთქვა: თუ გემძიმება, მე ამკიდე, მთამდის ავიტან და მუნ ერთი ხლაპი მაქნევიწყო.

მას ღვინის პატრონს ეთქვა: თუ მთამდის ამიტან, ხლაპსაცა და ხლუპსაც გაქნევიწყო.

რა წვერზე ასულიყო, რუმბისათვის პირი დაედვა და ღვინო ერთ ყლაპად შეესვა.

ღვინის პატრონი ეშულლებოდა: სულ რატომ შემისვიო.

და იგი კაცი სხვასა სთხოვდა: დამპირდი, ხლაპი შევსვი და ხლუპად აღარ მერგოო.

ამ ცილობაზე მან კაცმან აღარც ერთი აუბნა. ორივე შეიპყრა. ერთი ერთს მოგვში ჩაისვა, მეორე - მეორეში.

მივიდა შინ. ცოლი მოეგება, დიდობაზე კეკელა ქალი იყო. უთხრა: მოგვი გამხადეო!

გაჰხადა ერთი - კაცი ჯდა, მეორე გაჰხადა, - მეორე ჯდა.

მე უბით გამომიყვანა. მოიწონა თავი და ცოლს დააქადნა. ჩემისთანა კაცი გინახავსო:≡ და იგი ქალი რომ წამგვარა, იგიცა უბეს უჯდა, გამოიყვანა და ცოლს მისცა. თურე ცოლი იგი მოტაცებით მოეყვანა და მისი სამშობლო არ ენახა.

მან ქალმან უთხრა: მამაჩემს ვერ ედარებიო.

იწყინა მან კაცმან და ეგრევე უბეში ჩამისვა და წავიდა სიმამრის ნახვად.

მისი სიმამრის სიდიდე ამის მეტი რალა გითხრა: ყანასა რწყევდა და მისი სარწყავი რუ რომ მიაქვნდა, ამ მისმან სიძემ შიგ გასვლა მოინდომა. ცხენით კაცამდინ წყალმან აიტაცა და წავვილო. რა სიმამრმან ნახა წყალს ცხენი და კაცი მიაქვს, ამოჰკრა ბარი და ცხენკაცით აილო და მშრალზე დასვა.

ჰკითხა: ვინ ხარო:≡

მან მისი ამბავი უამბო.

მან კაცმან უთხრა: ვაგლახთა! - ჩემი სიძე ყოფილხარ, კინაღამ მოგკალო!

გააშრო, დასვა.

წუთი გამოხდა- ცოლი მოუვიდა, სადილი მოუტანა. სადილი მჭამეთ, მეც მაპატივებდენ. მათის ქვეყნის თავის ოდენი თუ ვიყავ!

მერმე სიდედრი შინ წავიდა და სიძე აწვია. წაიყვანა. იგი დიაცი უცხენოდ მოვიდოდა. მათი სანუზღე გოდორი ზურგს ეკიდა. სიძე ცხენს მიაჭენებდა და ვერ მიეწია. სიდედრმან მოიხედა, სიძე დავარდნილი ნახა, დადგა, აიყვანა ცხენით, გოდორში ჩაისვა, აიკიდა და წაგვასხა.

მივიდა შინ. კარგად დახვდა. რა დაღამდა, ერთი ცალთვალი კაცი მოვიდა, თურე მის დიაცის აშიყი იყო: ბანიდამ სვლა დაიწყო, დიაცი სიძის სირცხვილით არ გავიდა. მას კაცსა გულმან არ მოუჭირვა, ჩამოვიდა. მისი სიძე აითვალწუნა და დიაცს კოცნა დაუწყო. სიძემ იწყინა, მას სახლს სვეტნი გამოუყარნა თავს დასაქცევლად და თვით კარი გაიარა. დიაცმან ორივ ფეხი ძელებს სვეტად მისცა, ვირემ კაცი მის ალერსს აღასრულებდა. მერმე მან კაცმან სვეტნი შეუდგნა, სახლი აღარ დაიქცა და გამოგვიდგა.

ჩვენ ვიარეთ. ნახა ერთი კაცი ცერცვსა სთესვიდა. საფარცხავი ფეხზე ება და თან ფარცხვიდა. კალთას ცერცვი ეყარა. თითოს მჭელს პირში შეიყრიდის და იტყოდის: ეს ჰოო! თითოს მჭელსა დასთესდის და იტყოდის: ან ჰო, ან არაო.

იგი კაცი მას შეევედრა: ერთი ცალთვალი კაცი მომდევს და მიშველეო!

მან კაცმან ცხენიანად აგვიყვანა და ცერცვიან კალთაში ჩაგვისხა. პირში რომ ცერცვი ჩაიბნია, ცხენ-კაციანად თან ჩაგვატანა. ერთი ქვევითი კბილი მოტეხილი ჰქონდა, იმაში ცხენი უკუაყენა და მორჩა.

მოვიდა, მან ცალთვალმან კაცმან ჰკითხა, მან უთხრა: აქათ არ გამოუვლიაო.

გაბრუნდა, წავიდა. მან კაცმან კალთა ინახა, აღარ ვიყავით. სინანული შექმნა, ჩანთქმა ეგონა. შიგნიდამ გამოეძრახა კაცი იგი: აქა ვარ და ცოცხალ ვარო!

გამოგვიყვანა და ქვეყანაზე დაგვსხა.

მერმე შეევედრა კაცი იგი: ეს კბილი რას მოუტეხიაო!

მან კაცმან თავისი ამბავი უამბო და უთხრა: ჩვენ თორმეტნი ამხანაგნი შევიყარენით, ყველა ჩემსა უახოვნე იყო.

წავედით სამეკობროდ. აგვიდგა ქარი და ბუქი. მინდორი დიდი იყო და სახვეწარი აღარსად გვაქვდა. ვნახეთ, ერთი ხმელი კაცის თავი ეგდო. ესრეთ დიდი იყო, რომ ჩვენ თორმეტნივ შიგ დავეტიენით. რა მცირე განვისვენეთ, თურე ერთის მწყემსისათვის მგელს თიკანი მოეტაცნა და მას მოსდევდა. ხან ჯოხი ესროლა, ხან ქვა. რა ჩვენთან მოვიდა, ესრეთ დიდი

კაცი იყო, აიღო იგი თავი, ჩვენ თორმეტნი შიგ ვისხედით, შეგვსტყორცა მგელსა და მგელი, რაღა კითხვა უნდა, იქავ დანაყა. თერთმეტი ჩემი ამხანაგი მოკვდა და მე ეს კბილი მაშინ მომტყდაო.

მასცა გაუკვირდა მათი სიდიდე და ძალი, თვარა მე რომ გამკვირვებოდა, რა უცხო იყო^ა

წამოვიდა ცოლთანა, მოვიდა, უთხრა: ყველას მართალს მეუბნებოდით.

მე ერთი ჯორი მომცა, სამოსელი შემმოსა, ნუზლი მომცა, ინდოეთამდინ მიმიყვანა: არავინ რა გაწყინოსო და, დაბრუნდა.